

Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB
c/o Vatten & Miljö i Väst AB
Box 110
311 22 Falkenberg

Vattenskyddsområde med föreskrifter för vattentäkten Ullared Ängaberg i Falkenbergs kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen om vattenskyddsområde med föreskrifter för vattentäkten Ullared Ängaberg på fastigheterna Ullared 5:1, 6:3 och 6:4 i Falkenbergs kommun. Skyddsområdet ska ha den omfattning som framgår av kartan i bilaga 1. Skyddsområdet är indelat i vattentäktszon (inte markerat på kartan), primär skyddszon (blått rutraster), sekundär skyddszon (grönt rutraster) och tertiär skyddszon (lila linjeraster).

Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna skyddsföreskrifter ska gälla inom vattenskyddsområdet för vattentäkten Ullared Ängaberg. Skyddsföreskrifterna redovisas med en uppdelning mellan vattentäktszon, primär skyddszon, sekundär skyddszon och tertiär skyddszon.

I de fall skyddszonsgräns på kartan sammanfaller med väg ska vägområdet anses ligga inom skyddszon med högst skyddsklass.

Skyddsföreskrifterna träder i kraft den 1 juni 2019. Enligt 7 kap. 22 § miljöbalken gäller detta beslut omedelbart, även om det överklagas.

1 § DEFINITIONER AV BEGREPP

Se bilaga 2.

2 § VATTENTÄKTSZON

Inom vattentäktszonen får endast vattentäktverksamhet bedrivas. Området ska vara inhägnat, alternativt ska brunn ha låsbar överbyggnad.

Området får endast disponeras av huvudman/vattentäktsinnehavaren.

3 § HANTERING AV FÖR GRUNDVATTEN SKADLIGA ÄMNEN

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Det är förbjudet att hantera mer än 100 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor utan sekundärt skydd.	Det är förbjudet att hantera mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor utan sekundärt skydd.
Nyanläggning av förvaringstank i mark är förbjuden.	Nyanläggning av förvaringstank i mark är förbjuden.
Tvätt av motorfordon och maskiner med förbränningsmotorer på sådan plats där tvättvattnet kan infiltrera mark eller nå vattendrag är förbjudet.	Tvätt av motorfordon och maskiner med förbränningsmotorer på sådan plats där tvättvattnet kan infiltrera mark eller nå vattendrag är förbjudet.

Annan hantering än transport av för grundvattnet skadliga ämnen såsom impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd krävs inte för normal mängd kemikalier för en bostadsfastighets husbehov.	Annan hantering än transport av för grundvattnet skadliga ämnen såsom impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra miljöfarliga kemiska produkter kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd krävs inte för normal mängd kemikalier för en bostadsfastighets husbehov.
Uppställning av fordon och förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer och liknande utrustning ska vara placerade eller utrustade så att hela den lagrade volymen kan tas om hand vid läckage och förhindras tränga ner i marken eller nå vattendrag.	Uppställning av fordon och förvaringstankar, stationära förbränningsmotorer och liknande utrustning ska vara placerade eller utrustade så att hela den lagrade volymen kan tas om hand vid läckage och förhindras tränga ner i marken eller nå vattendrag.

4 § JORDBRUK, SKOGSBRUK OCH TRÄDGÅRDSSKÖTSEL SAMT LIKNANDE VERKSAMETER

a) Bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
All hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden.	Annan hantering än yrkesmässig transport av kemiska bekämpningsmedel får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.
Föryngring av skog med kemiskt behandlat plantmaterial är förbjuden.	Föryngring av skog med kemiskt behandlat plantmaterial är förbjuden.
Jord- eller vattenslagning av plantor behandlade med kemiskt bekämpningsmedel är förbjuden.	Jord- eller vattenslagning av plantor behandlade med kemiskt bekämpningsmedel är förbjuden.

b) Växtnäringsämnen, djurhållning m.m.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Yrkesmässig spridning av handelsgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel samt lagring av stallgödsel från mer än två djurenheter får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	Yrkesmässig spridning av handelsgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.
Lagring av ensilage som kan avge pressvatten till mark eller vattendrag får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	Lagring av ensilage som kan avge pressvatten till mark eller vattendrag får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

c) Avverkning, föryngring m.m.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Avverkning, markberedning, skyddsdikning, dikesrensning, kompensations- och vitaliseringsgödsling samt anläggning av skogsbilvägar får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	

5 § INFILTRATION OCH AVLEDNING AV AVLOPPSVATTEN

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nyanläggning för infiltration eller utsläpp av spillvatten i mark, diken eller vattenområde är förbjuden.	
Nyanläggning för infiltration av dagvatten härrörande från vägområde eller från fler än en fastighet får inte utföras utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	Nyanläggning för infiltration av dagvatten härrörande från vägområde eller från fler än en fastighet får inte utföras utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

6 § UPPLAG, DEPONERING OCH VÄGHÅLLNING

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upplag och deponering av avfall och förorenade massor är förbjudet, med undantag för tillfällig förvaring av avfall som produceras inom primär skyddszon samt hushålls- och trädgårdskompost för enskild fastighet.	Upplag och deponering av avfall och förorenade massor är förbjudet, med undantag för tillfällig förvaring av avfall som produceras inom primär eller sekundär skyddszon samt hushålls- och trädgårdskompost för enskild fastighet.
Upplag överstigande en avverkningsssäsong av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	Upplag överstigande en avverkningsssäsong av bark, flis, spån, timmer och liknande, som inte är försedda med tak eller annan likvärdig täckning, får inte förekomma utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.
Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudet.	Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudet.
Upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför primär skyddszon är förbjudet.	Upplag av snö med ursprung från trafikerade ytor utanför primär eller sekundär skyddszon är förbjudet.
All hantering av vägsalt är förbjuden.	All hantering av vägsalt är förbjuden.
Beläggingsarbete och andra förbättringsarbeten på väg, annat än med grus, får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Mindre lagningsarbeten omfattas dock inte av tillståndskrav.	

7 § TÄKTVERKSAMHET OCH SCHAKTNINGSARBETEN

Primär och sekundär skyddszon
All täktverksamhet är förbjuden.
Schaktningsarbeten till större djup än 2 meter under markytan eller inom större areal än 20 m ² får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

8 § ENERGIANLÄGGNINGAR OCH BRUNNAR

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nyanläggning för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla från berg, jord eller vatten är förbjuden.	Nyanläggning för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla från berg, jord eller vatten får inte utföras utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.
För nyanläggning av markvärmeanläggning på större djup än 2 meter under markytan gäller förbud inom ett avstånd om 150 meter från uttagsbrunn. För övriga markvärmeanläggningar gäller att nyanläggning inte får ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.	Nyanläggning av markvärmeanläggning på större djup än 2 meter under markytan gäller förbud inom ett avstånd om 150 meter från uttagsbrunn.

9 § MILÖFARLIG VERKSAMHET

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Etablering av anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av mark, grund- eller ytvatten är förbjuden.	Etablering av anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av mark, grund- eller ytvatten får inte ske utan tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. För verksamheter som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga krävs tillstånd inom vattenskyddsområdet.

10 § TERTIÄR SKYDDSZON

Etablering av anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet, anläggande av allmän väg samt nyetablering av materialtäktsverksamhet får endast utföras om detta kan ske utan ökad risk för grundvattenkvaliteten inom skydds-zonen, dock först efter tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

11 § ALLMÄNNA BESTÄMMELSER**Vattentäktverksamhetens bedrivande**

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för driften av den avsedda vattentäkten inom skyddsområdet.

Skyltning

Där väg passerar gräns till skyddsområdet och utmed vägar som passerar genom skyddsområdet ansvarar vattentäktens huvudman för att det sätts upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet.

På platser där risken för förorening av vattentäkten är särskilt stor, t.ex. vid en vägkorsning omedelbart uppströms uttagspunkten, ska skyltar finnas som upplyser om vattenskyddsområdet. Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se 3 §) hanteras ska det finnas skylt som upplyser om vattenskyddsområdet. Skyltarna kan vid behov tillhandahållas av vattentäktens huvudman.

12 § ANMÄLNINGSPLIKT

Ägare eller nyttjare av fastighet inom skyddsområdet ska genast anmäla spill, läckage och andra händelser som kan medföra risk för vattenförorening. Anmälan ska göras till räddningstjänsten (tel. 112) och till kommunens nämnd för miljöfrågor samt till vattentäktens huvudman, Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB.

13 § DISPENS OCH TILLSTÅND

Om det finns särskilda skäl får kommunens nämnd för miljöfrågor meddela dispens från föreskrifterna ovan. Dispenser från vattenskyddsföreskrifter meddelas dock av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation om dispensfrågan har samband med ett ärende som delegationen prövar. Dispens får endast ges om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Tillstånd som regleras i dessa föreskrifter söks hos kommunens nämnd för miljöfrågor.

14 § TILLSYN, AVGIFTER OCH STRAFF

Länsstyrelsen har delegerat tillsyn över vattenskyddsområden till Falkenbergs kommun.

Bestämmelser om tillsyn och efterlevnad av ovan meddelade föreskrifter finns i miljöbalken m.fl. författningar, dels i taxa som antagits av Kommunfullmäktige i Falkenbergs kommun.

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

Information om andra bestämmelser avseende verksamheter som regleras i föreskrifterna

Utöver ovanstående föreskrifter gäller inom vattenskyddsområdet de särskilda bestämmelser som meddelats i annan ordning med stöd av annat lagrum och som har betydelse för syftet med vattenskyddet, t.ex. föreskrifter utfärdade av centrala, regionala och kommunala myndigheter.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som ändrar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter. Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldigheten att iaktta vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken och i andra författningar.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas, eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skada.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter har fastställts.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelse, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, kommunens nämnd för miljöfrågor samt till vattentäktens huvudman, Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m., regleras 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Om det krävs tillstånd för viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning enligt 31 kap. 5 § miljöbalken endast om tillstånd vägrats eller förenats med villkor. Ersättning utgår dock inte för den ”förlust” som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skydds föreskrift.

Transport av farligt gods

Länsstyrelsen upprättar varje år en sammanställning där vissa vägar i länet rekommenderas för transport av farligt gods. Sammanställningen finns införd i länets författningssamling.

KUNGÖRELSEDELGIVNING SAMT HUR MAN ÖVERKLAGAR

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att detta beslut ska kungöras i Hallands Nyheter den 8 februari 2019. Sökanden och sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ovannämnda tidning. Kungörelse enligt 9 § lag (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar införs den 8 februari 2019 i Hallands läns författningssamling.

Beslutet hålls tillgängligt hos aktförvararen på Miljö- och hälsoskyddskontoret i Falkenbergs kommun samt hos Länsstyrelsen, Slottsgatan 2 i Halmstad.

Detta beslut kan överklagas till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen via e-post till halland@lansstyrelsen.se eller via post till Länsstyrelsen Hallands län, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut överklagandet gäller, t.ex. genom att ange dnr. 513-6429-17. Skriv också vilken ändring som begärs. Överklagandet ska ha kommit in senast den 1 mars 2019, annars kan regeringen inte pröva överklagandet. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET**Vattentäkten Ullared Ängaberg**

Vattentäkten ligger i Högvadsåns dalgång strax öster om Ullared. Vattenuttaget har hittills skett ur tre djupborrade filterbrunnar i jord betecknade BII och BIII i det södra täktområdet och BIV i det norra täktområdet. I det norra täktområdet kommer en brunn, BV, att kopplas in under 2018.

2019-01-30

513-6429-17

Därefter kommer den ordinarie driften endast att omfatta uttag ur brunnarna i det norra täktområdet. Uttagsbrunnarna BII och BIII ligger på fastigheten Ullared 5:1. Brunnarna BIV och BV ligger på fastigheten Ullared 6:3. Vattenverket ligger på fastigheten Ullared 6:4.

Råvattnet från uttagsbrunnarna är mjukt, har förhöjda järn- och manganhalter samt något lågt pH. Råvattnet behandlas med luftning och filtrering genom sandfilter med avseende på järn och mangan, samt med alkalisering och pH-justering innan det förs ut på distributionsnätet. Bakteriologiskt sett finns inga anmärkningar på råvattnet. Desinfektion sker i vattenverket med UV-anläggning. Brunnensdata framgår av följande tabell.

Beteckning	Anläggningsår	Djup (m)	Kapacitet (m ³ /dygn)
BII	2003	22	> 1 900
BIII	1966	24	180
BIV	1995	13	690
BV	2014	19	630

Brunnarna i det södra täktområdet kommer att behållas under en övergångsperiod för att sedan avvecklas. Beslutet att avveckla det södra täktområdet beror på att man vill bygga bostäder och verksamhetsområden samt att riskerna för att påverka vattentäkten i den delen är större.

Täkten producerar i medeltal cirka 460 m³/dygn och försörjer i dagsläget ungefär 950 personer samt ett flertal verksamheter i Ullared, Fagered och Fridhemsberg med dricksvatten.

Ullared Ängabergs vattentäkt tar sitt vatten från en isälvsavlagring bestående av sand och grus med sin överyta strax ovan högsta kustlinjen. Isälvsavlagringen går i Högvadsåns dalgång och breddas något vid Ullareds samhälle. På höjdryggarna öster och väster om dalgången dominerar morän. Jordlagren är ställvis tunna och berg i dagen förekommer. Invid Högvadsån förekommer postglacial sand. Öster om brunnarna BII och BIII överlagras isälvs materialet av organiska jordarter, klassat som kärrtorv. Mäktigheten på kärrtorven har maximalt uppmätts till 2,5 meter. Mindre förekomster av kärrtorv finns också längre norrut, bl.a. strax norr om uttagsbrunn BIV. Berggrunden i området utgörs huvudsakligen av grå gnejs.

Vid brunn BIV utgörs jordlagren av sand med inslag av grus och silt. Sanden underlagras av morän eller berg på ett djup av cirka 15 meter under markytan (m.u.my.). Brunnen tar sitt vatten mellan ungefär 9 – 12 m.u.my. Borrningen vid brunn BV visade på ett sand- och gruslager med drygt 18 meters mäktighet. Brunnen tar sitt vatten mellan 14,5 och 17,5 m.u.my. I det södra vattentäktområdet, vid brunn BII och BIII, består jordlagerföljden av sand och grus ned till åtminstone 25 m.u.my. Brunnarna tar sitt vatten mellan ungefär 17 och 25 m.u.my.

Det tycks inte finnas någon tydlig hydraulisk kontakt mellan det norra och södra täktområdet. Eftersom det södra täktområdet ligger lägre i terrängen och nära Högvadsån är nybildningsområdet för detta område betydligt större än för det norra täktområdet. För det norra täktområdet sker nybildningen primärt på de närliggande omgivande höjderna norr om uttagspunkten. Ett sekundärt nybildningsområde har karterats väster om det primära. Det förefaller troligt att nybildningen från det sekundära området möjligen skulle kunna nå brunn BV, dock sannolikt inte vid planerad drift av BV. För en framtida möjlig utveckling av norra täktområde kommer dock det sekundära nybildningsområdet att vara viktigt. Vatten från de två uttagsbrunnarna BIV och BV härrör främst från grundvatten som nybildas inom det primära nybildningsområdet men det kan inte helt utslutas att något vatten från det sekundära nybildningsområdet skulle kunna nå brunnen via stora uttag. För en framtida utbyggnad av täkten finns intressanta brunnslägen inom cirka 500 meter norr om brunn BV. En framtida brunn inom detta område kommer sannolikt att få en betydande

2019-01-30

513-6429-17

del av sitt vatten från det sekundära nybildningsområdet. Således finns starka motiv till att redan nu innefatta det sekundära nybildningsområdet i skyddsområdet.

Det södra täktområdet har en mer komplex nybildning. Denna består till största delen av grundvatten som nybildas på höjderna söder om täkten, vilket utgör det primära nybildningsområdet. Ett litet tillflöde kan även komma av inducerad infiltration från Högvadsån. Eftersom området öster om vattentäkten avvattnats till Högvadsån uppströms det södra täktområdet kan detta område betecknas som ett tertiärt nybildningsområde. Detsamma gäller området nordväst om vattentäkten och principiellt Högvadsåns hela avrinningsområde uppströms det södra täktområdet.

Jordbruksmark i närheten av uttagsbrunnarna bedöms som det relativt största hotet mot vattenkvaliteten i täktområdet. Den primära skyddszonen är ett mycket viktigt nybildningsområde utan naturligt skydd och med kort transporttid till täktområdet. Det är nödvändigt med avseende på riskbilden att jordbruksmarken innefattas i primär skyddszon. Inom den primära skyddszonen finns ett gårdscentra.

Vattentäkten är belägen vid en grundvattenförekomst (SE633745-364034) för sand och grus. Vattenförekomsten uppfyller miljö kvalitetsnormerna god kemisk och kvantitativ status.

Befintligt vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter fastställdes av Länsstyrelsen den 2 februari 1996, 13 FS 1996:141. Skyddsområdet består av brunnsområde samt en inre och yttre skyddszon.

Mark- och miljödomstolen har i dom enligt miljöbalken den 5 april 2017, i mål nr M 4458-15, meddelat Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB att för den allmänna vattenförsörjningen ur uttagsbrunnarna BII och BIII inom fastigheten Ullared 5:1 samt uttagsbrunnarna BIV och BV inom fastigheten Ullared 6:3, envar eller tillsammans, bortleda grundvatten i en omfattning så att uttaget tillsammans med vad som uttas enligt av Vattendomstolen i dom 28/97:5 den 10 december 1997 lämnat tillstånd sammanlagt uppgår till högst 275 000 m³/år, motsvarande i genomsnitt 753 m³/dygn, dock högst 1 500 m³/dygn och 34 400 m³/månad. Det framtida dricksvattenbehovet som kan förutses täcks inom den kapacitet som finns och som gällande tillstånd medger.

Vattentäkten är huvudvattentäkt för Ullareds vattenförsörjningsområde och är därmed av mycket stor betydelse. Enligt Naturvårdsverkets handbok och allmänna råd är skyddsvärdet för vattentäkten mycket högt.

Ärendets handläggning

Vatten & Miljö i Väst AB har, på uppdrag av Falkenbergs Vatten & Renhållnings AB, den 26 september 2017 lämnat in ett förslag till skyddsområde med föreskrifter för vattentäkten Ullared Ängaberg för fastställelse. Ansökan har föregåtts av information till berörda markägare och samråd med bl.a. kommun och Länsstyrelsen.

Handlingar i ärendet har skickats på remiss till Kommunstyrelsen, Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt Tekniska nämnden i Falkenbergs kommun, Räddningstjänsten Väst, LRF Halland, Sveriges Geologiska Undersökning, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Havs- och vattenmyndigheten samt till de personer som anges på fastighetsägarförteckningen som bifogats ansökan. Ansökan kungjordes den 31 augusti 2018 i Hallands Nyheter och på Länsstyrelsens webbsida. Yttranden har kommit in från Trafikverket, Räddningstjänsten Väst, Sveriges Geologiska Undersökning samt Kommunstyrelsen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun. Vatten & Miljö i Väst AB har getts möjlighet att lämna synpunkter på de yttranden som kommit in.

YTTRANDEN

I de yttranden som kommit in framförs bl.a. följande där den numrering av föreskrifter som nämns i yttranden är den numrering som anges i ansökningshandlingarna.

Trafikverket

Ärendet berör Väg 153, vilken går inom det s.k. södra nybildningsområdet. Vägen är primär väg för farligt gods och ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet. 2017 uppmättes årsdygnstrafiken till 3 431 fordon, varav 415 lastbilar. Högsta tillåtna hastighet på sträckan är 80 km/tim.

Skyddsförordningarna verkar inte omfatta primärt nybildningsområde, genom vilket väg 153 går. Vinterväghållning, t.ex. saltning, måste kunna ske oförändrat liksom utförande av normal drift och underhåll. Man ska t.ex. utföra lagning med bitumenprodukter samt större vägarbeten utan att behöva söka tillstånd. Vägens framkomlighet och funktionalitet får inte påverkas negativt av det nya vattenskyddsområdet.

Räddningstjänsten Väst

Räddningstjänsten Väst har inget att invända.

Sveriges Geologiska Undersökning, SGU

Det är mycket positivt att ett nytt vattenskyddsområde tas fram. Följande delar i rapporten "Ullareds vattentäkt, Förslag till skyddsområde" bör förtydligas när det bl.a. gäller de geologiska och hydrogeologiska förutsättningarna samt förslag till skyddszoner.

I resultatet från provpumpning av den nya brunnen BV dras bl.a. slutsatsen att avsänkningen orsakad av pumpningen var liten drygt 200 meter från uttagsbrunnen med en tolkad huvudsaklig utbredning av avsänkningen i riktning VSV-ONO. Det saknas referens till den utförda provpumpningen liksom uppgifter om använda undersökningsrör, etc.

Bristen på redovisning av underlagsdata försvårar bedömning av relevansen av de slutsatser som dras kring de hydrogeologiska förhållandena och får effekt på efterföljande bedömning av skyddszonernas utbredning.

I tabell 2 på sidan 14 anges nybildningsvärden för grundvatten inom fem delområden. Generellt kan sägas för de aktuella geologiska förhållandena inom tillrinningsområdet, framförallt utanför isälvsavlagringen i Högvadsåns dalgång, att grundvattenbildning inte sker av hela nettonederbörden som tabellen anger. Syftet med tabellen och användningen av uppgifterna är något oklar då fokus ligger på framtagande av skyddsområde för det nya norra vattentäktområdet, medan här beskrivs tillrinningen både till det södra och det norra vattentäktområdet.

Figur 6 på sidan 18 visar förslag på skyddsområde baserat på uttag från brunnarna BIV och BV. Det saknas i rapporten underlagsmaterial för att på ett tillfredsställande sätt kunna bedöma relevansen av alla skyddszonernas geografiska avgränsningar. Den primära zonen, som omfattar isälvsavlagringen i brunnarnas närhet, bedöms vara väl angränsad. Vad gäller de sekundära och tertiära zonernas avgränsning råder det dock en viss osäkerhet kring. Det går inte att utläsa orsakerna till avgränsningarna av dessa båda zoner inom isälvsavlagringen i Högvadsåns nord-sydliga dalgång, d.v.s. i nordnordvästlig - nordlig riktning från brunnarna. Frågan gäller här bedömning av betydelsen av grundvattenflödet i isälvsavlagringen i dalgången kontra tillrinningen från berg- och moränområdena där de sekundära och tertiära zonerna i förslaget är avgränsade, vad gäller grundvatten som når brunnarna vid uttag.

Kommunstyrelsen i Falkenbergs kommun

Ansökan om att fastställa skyddsområdet för Ullareds vattentäkt tillstyrks. Det är viktigt att även det södra vattentäktsområdet har relevant skydd så länge det är i drift.

Förslag till nytt vattenskyddsområde är väl underbyggt och bedöms motsvara nutida krav. Större delen av vattentäktsområdet utgörs av mycket genomsläppliga jordar med stor sårbarhetsrisk. I och med att det södra täktområdet på sikt kommer att avvecklas omfattas det inte av det nya vattenskyddsområdet. Så länge som de södra uttagsbrunnarna används eller kvarstår som reservbrunnar behöver de dock omfattas av relevant skydd.

Föreslagen primär skyddszon sammanfaller till större delen med område som i den kommunala översiktsplanen utpekats för bostadsbebyggelse. Skyddsföreskrifterna innebär bl.a. begränsningar för uppställning och tvätt av fordon. Skyddsföreskrifterna innebär vidare att infiltration av dagvatten från mer än en fastighet, vissa grävarbeten m.m. erfordrar tillstånd från den lokala miljönämnden. Om det blir mer omfattande restriktioner för byggande i området är idag inte klargjort.

Om ett vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter i hög utsträckning inskränker pågående markanvändning kan det medföra krav på ersättning från berörda fastighetsägare. Förslaget till primär skyddszon berör i storleksordningen nio hektar åkermark.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utför tillsyn inom miljöbalkens område vilket innebär kontroll av att bl.a. föreskrifter följs. Det är därför viktigt att föreskrifter utformas på ett tydligt sätt för att underlätta tillsynen. Följande bör förtydligas.

- Ordet ”invallat” i 3 § första stycket, bör definieras/förklaras i bilaga 2, definition av begrepp. Ordet kan uppfattas som otydligt gällande vilken grad av invallning som menas.
- I 4 § a), första stycket, föreskrivs att all hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden, medan det i påföljande mening föreskrivs om tillstånd för icke yrkesmässig användning. Den andra meningen motsäger innehållet i den första. Med utgångspunkt från Naturvårdsverkets allmänna råd om vattenskyddsområdena bör ett förbud gälla all hantering av bekämpningsmedel inom primär zon, alltså även privat hantering. Av denna anledning bör andra meningen strykas.
- Begreppet "tillfällig förvaring" i 6 § bör definieras med en tidsangivelse i bilaga 2.
- En paragraf gällande väghållning saknas i föreskrifterna. I rapporten ”Ullareds vattentäkt” belyser man nyanläggning av väg, beläggningsarbeten på vägar och hantering av vägsalt som riskkällor. En paragraf om väghållning bör därför införas.

VATTEN & MILJÖ I VÄST AB:S BEMÖTANDE AV YTTRANDEN

Av Vatten & Miljö i Väst AB:s bemötande framgår bl.a. följande.

Trafikverket

Väg 153 omfattas inte av skyddsområdet.

Sveriges Geologiska Undersökning

Provpumpningen 2014 redovisas i sin helhet i bilagor till tillståndsansökan för vattentäkten som handlagts av Mark- och miljödomstolen. I bilagorna framgår utförande, tolkning, använda observationsrör, borrprotokoll för brunnar, undersökningsrör m.m. Materialet kan översändas till SGU om så önskas.

I princip all nederbörd som faller i naturmark, vid normalt förekommande regnintensiteter, bildar grundvatten. I aktuellt område som bedömts vara primärt respektive sekundärt nybildningsområdet för det norra täktområdet utgörs i princip marken enbart av naturmark. Inom vissa andra områden förekommer en del ytvatten och hårdgjorda ytor. Här kunde en mer detaljerad beräkning ha gjorts. Det skulle medföra något lägre siffror för grundvattenbildning. Tabell 2 bedöms dock ge en tillräckligt god uppskattning av grundvattenbildningen i de olika delområdena. Det primära syftet med tabellen är att redovisa en uppskattning av grundvattenbildningen som kan sättas i relation till uttaget vid vattentäkten, d.v.s. ett vattenbalansperspektiv. Att även södra täktområdet redovisas förklaras av att detta fortfarande är i drift och att man avser att behålla det några år som reserv innan det fasas ut. Att redovisa bedömning av nybildning av grundvatten i ett större område är också bra ur perspektivet för möjlig framtida utveckling av vattentäkten.

Dimensionerade avstånd för 365 dagars transporttid in till uttagsbrunnarna har bedömts vara ungefär 300 meter. Mot söder och väster går gränsen för sekundär skyddszon vid i dessa riktningar karterade gränser för tillrinningsområdet och utgör också skyddsområdets yttre gräns. Detta ger ett avstånd av cirka 200 meter från brunnarna. Nybildat grundvatten utanför sekundär zon bedöms inte nå brunnarna. Mot norr, inom isälvsavlagringens utbredning, är gränsen för sekundär skyddszon tilltagen så att den med marginal innefattar det primära nybildningsområdet, d.v.s. det område där merparten av det grundvatten som når nuvarande uttagsbrunnar nybildas. Gränsen för det primära nybildningsområdet varierar mellan 260 och 430 meter från BV. Gränsen för sekundär zon varierar mellan 260 till som mest cirka 450 meter från BV. Med avseende på täktens nuvarande drift skulle gränsen för sekundär zon kunna ha anslutit till gränsen för primärt nybildningsområde, d.v.s. att gränsen för sekundär zon skulle ligga längre mot syd givande en mindre sekundär zon. Med en strikt tillämpning av transporttid skulle också gränsen för sekundär zon legat längre söderut. Eftersom en framtida uttagsbrunn troligen skulle anläggas norr om BV motiverar det den något utökade sekundär zonen mot norr.

Gränsen mellan primär och sekundär zon i öst ansluter till gräns mellan isälvsavlagring och morän/torv. Avstånd mellan brunn BIV och gräns för primär zon mot öst varierar mellan cirka 220 och 350 meter. Dimensionerade avstånd för 100 dagars transporttid in till uttagsbrunnarna har bedömts vara cirka 100 meter, vilket innebär att primär zon är väl tilltagen ur detta perspektiv. Anledningen till att primär zon innefattar detta större område är att det utgör ett mycket viktigt nybildningsområde, att sårbarheten här är klassad som extrem eftersom det är en isälvsavlagring i dagen utan naturligt skydd samt att det bedöms som värdefullt m.a.p. riskbilden för jordbruksmark.

Sekundär zon utgår därefter från gräns för primär zon och avser att utgöra en buffert för denna. Dess bredd, från gräns för primär zon i riktning bort från brunnarna, är cirka 250 meter. Grundvattnets transporthastighet i moränområden är generellt lägre än i isälvsavlagring och sårbarheten är lägre, i aktuellt fall klassad som måttlig. Området utgör dock ett mycket viktigt nybildningsområde topografiskt och grundvattenströmningsmässigt rakt uppströms uttagsbrunnarna, vilket är bakgrunden till att även moränområdena innefattas i sekundär zon.

Den tertiära zonen innefattar de delar av primärt nybildningsområde som inte innefattas i övriga zoner. Även de delar av sekundärt nybildningsområde, som inte innefattas i sekundär zon, medtas. Detta med tanke på framtida utbyggnad av täkten samt att det inte kan uteslutas att en mindre del av grundvatten som nybildas även inom sekundärt nybildningsområde kan nå nuvarande uttagsbrunnar. Utanför avgränsningen, d.v.s. utanför primärt och sekundärt nybildningsområde, bedöms grundvattenströmningens riktning vara sådan att grundvatten inte kan nå täktens nuvarande uttagsbrunnar eller de i dagsläget förutsebara kompletterande brunnslägena.

Kommunstyrelsen i Falkenbergs kommun

Nuvarande vattenskyddsområde som fastställdes 1996 kommer inte att upphävas utan behållas så länge det behövs.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun

Det nämnden framför om invallning, tillfällig förvaring och avverkningssäsong kan förtydligas. Den ändring som nämnden föreslår när det gäller bekämpningsmedel kan fastställas. Vaghållning regleras inte som en egen föreskrift utan ingår i 6 §.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Vattentäkten Ullared Ängaberg är en allmän huvudvattentäkt som försörjer ungefär 1 000 personer och några verksamheter med dricksvatten. Vattentäkten har därför ett mycket högt skyddsvärde. Vattnet som tas ur täkten utgörs av grundvatten som nybildas inom tillrinningsområdet.

Syftet med ett vattenskyddsområde är att skydda vattentäkten mot föroreningar nu och för flera kommande generationer. Skyddet behöver omfatta såväl punktutsläpp som diffusa utsläppskällor. Det är därför viktigt att vattenskyddsområdet motsvarar tillrinningsområdet för vattentäkten. Vattenskyddsområdet behöver därför alla skyddszonerna för att säkerställa vattentäktens långsiktiga skydd.

Föreskrifterna bedöms inte utgöra något hinder mot normal drift och underhåll av vägar som Trafikverket har ansvar för.

Länsstyrelsen finner att Vatten & Miljö i Väst AB i ansökan och i sitt bemötande av yttranden visat att skyddsområdena och tillrinningsområdet är lämpligt avgränsade.

Länsstyrelsen konstaterar att vattenskyddsområdet som fastställdes 1996 fortsatt ska gälla varför det överensstämmer med det som Kommunstyrelsen framfört önskemål om.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun anser att ”invallning” i 3 § – Hantering av för grundvattnet skadliga ämnen – samt ”tillfällig förvaring” i 6 § – Upplag, deponering och vaghållning bör definieras. Vad som avses med invallning och tillfällig förvaring har Länsstyrelsen förtydligat i bilaga 2. Länsstyrelsen håller med nämnden om att 4 § a) – Bekämpningsmedel ska ändras så att all hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Länsstyrelsen konstaterar att vaghållning regleras i 6 §.

Länsstyrelsen konstaterar att vattenskyddsområdets primära och sekundära skyddszon berör ungefär nio hektar jordbruksmark och ett gårdscentra. Jordbrukets risker för vattentäkten är förknippade med spridning av växtnäring och bekämpningsmedel samt annan hantering av gödsel, drivmedel m.m. Av den fördjupade översiktsplanen för Ullared som antogs av Kommunfullmäktige i Falkenbergs kommun den 24 november 2005 framgår bl.a. att jordbruksområdet vid Ängaberg har goda förutsättningar för en attraktiv boendemiljö. Av den sårbarhetsklassificering som framgår av ansökan framgår att jordbruksmarken och eventuellt utbyggnadsområde för bostäder är belägna där marken består av genomsläppliga jordarter och därmed har extremt hög sårbarhet. Länsstyrelsen anser därför att vattenskyddsområdets avgränsning i primär, sekundär respektive tertiär skyddszon är väl avvägd i förhållande till riskerna för vattentäkten och därför ska fastställas.

Med beaktande av vilken påverkan brandfarliga vätskor och spillolja har på vatten samt med hänsyn till att området består av lättgenomsläppliga jordarter anser Länsstyrelsen att 3 § – Hantering av för grundvattnet skadliga ämnen – ska ändras i den del som handlar om petroleumprodukter så att föreskrifter i huvudsak överensstämmer med det som framgår av Naturvårdsverkets

2019-01-30

513-6429-17

föreskrifter (2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor.

Riskerna för vattentäkten som är förknippade med täktverksamheter är oberoende av om det är en husbehovstäkt eller en kommersiell täkt. Länsstyrelsen anser därför att även husbehovstäkter ska omfattas av 10 § – tertiär skyddszon.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att skyddsföreskrifterna är rimliga för att skydda vattentäkten. Skyddsföreskrifterna ska dock inte träda ikraft omedelbart eftersom det innebär inskränkningar för verksamma inom vattenskyddsområdet och även kan innebära en arbetsbelastning för kommunens nämnd för miljöfrågor. Skyddsföreskrifterna ska därför börja gälla först den 1 juni 2019.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende har landshövding Lena Sommestad varit beslutande, länsarkitekt Cecilia Engström och miljövarddirektör Per Leander har varit deltagande. Miljöhandläggare Göran Fagerström har varit föredragande.

Lena Sommestad

Göran Fagerström

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Karta över skyddsområdet
2. Definitioner av begrepp

Kopia

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun, miljo.halsa@falkenberg.se

Kommunstyrelsen i Falkenbergs kommun, kommun@falkenberg.se

Tekniska Nämnden, kontaktcenter@falkenberg.se

Räddningstjänsten Väst, rvast@rvast.se

LRF Halland, lrf.halland@lrf.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Göte och Laila Ivarsson, Ullared 240, 311 60 Ullared

Ivana Buch, Utrecht Allé 18, DK 2791 Dragör, Danmark

Stefan Thorsson, Morängatan 10, lgh 1203, 432 38 Varberg

Magnus Torsson, Fackelvägen 8, 746 95 Skokloster

Svenska kyrkan, Falkenbergsvägen 18, 311 60 Ullared

Mona Palmkvist, Ljunen 3 Torpahagen, 519 92 Kungsäter

Eva Fritzon, Källsjö 210, 311 62 Ullared

Olle Karlsson, Århult 205, 311 62 Ullared

Stefan Karlsson, Århult 201, 311 62 Ullared

Kristoffer Karlsson, Möllers väg 6, 311 62 Ullared

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

DEFINITIONER AV BEGREPP

Arbetsfordon

Fordon som inte är avsedd att användas enbart för persontransport.

Avfall

Med avfall avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är inte att betrakta som avfall enligt dessa föreskrifter. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är inte heller att betrakta som avfall enligt föreskrifterna.

Avverkningssäsong

Med avverkningssäsong avses här en period från knoppsprickning ett år till nästkommande års knoppsprickning.

Brandfarlig vätska

Vätska som har en flampunkt som inte överstiger 100 grader Celsius.

Deponering

Med deponering avses här uppläggning och förvaring på marken under längre tid än ett år.

Djurenhet

Djurenhet definieras på samma sätt som i miljöprövningsförordningen (2013:251).

Fordon

Med fordon avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Förorenade massor

Med förorenade massor avses massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt, det vill säga från område, deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal eller regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark.

Hantering

Med hantering avses en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Invallning

Med invallning avses en yta under tak eller motsvarande som förhindrar nederbörd från att ansamlas, som är ogenomsläpplig och fångar in den förvarade vätskan och saknar anslutning till avlopp och som förhindrar spill och läckage från att spridas vidare till omgivningen. Invallningen ska rymma cisternens innehåll. För flera cisterner i en invallning ska invallningen rymma den största cisternens volym + minst 10 % av övriga cisterners totala volym.

Kemiskt bekämpningsmedel

Med kemiskt bekämpningsmedel avses en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Mindre lagningsarbete

Med mindre lagningsarbete avses sådant arbete som inte riskerar att förorena yt- eller grundvatten.

Normal mängd

Med normal mängd avses en sådan mängd kemikalier som behövs för att kunna leva normalt i ett hushåll.

Schaktning

Med schaktningsarbeten menas här sänkning av markytan för anläggningsarbeten. Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas inte av anmälningsplikt.

Sekundärt skydd

Cisterner ovan mark ska ha sekundärt skydd i form av invallning. Rörledningar och slangledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. Undantag från kravet gäller dock för cisterner med tillhörande ledningar i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

Spillvatten

Med spillvatten avses bad-, disk-, tvätt- och klosettvattnen.

Tillfällig förvaring

Med tillfällig förvaring avses en förvaringstid på maximalt tre månader.

Täktverksamhet

Med täktverksamhet avses här täkt av, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter.

Upplag

Med upplag avses här plats på marken för uppläggning och förvaring av förorenade ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänd miljöstatus eller andra förorenade produkter.

Uppställning

Med uppställning avses sådan parkering som har en varaktighet längre än två timmar och att fordonet är obevakat på sådant sätt att utsläpp/läckage etc. kan inträffa utan att omedelbart upptäckas och åtgärdas.

Yrkesmässig

Såväl fysiska som juridiska personer kan bedriva yrkesmässig verksamhet. En verksamhet som har viss omfattning och varaktighet, samt ett objektiva fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär anses vara yrkesmässig. Samtliga av dessa fyra kriterier måste vara uppfyllda för att något ska kunna betraktas som yrkesmässigt. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet.